

Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Natural

Direcció General d'Agricultura,
Ramaderia i Desenvolupament Rural

Memòria relativa a la consulta pública prèvia a l'elaboració del projecte de Decret pel qual es regula la gestió agrícola i valorització dels efluents líquids i sòlids generats en les activitats vitivinícoles i oleícoles a les Illes Balears

La Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, a l'article 55.1 estableix que amb caràcter previ a l'elaboració d'un projecte de reglament, se substanciarà una consulta pública, d'acord amb la normativa bàsica estatal. A aquest efecte, el conseller competent per a l'inici del procediment ha d'ordenar la substanciació d'una consulta pública a través del lloc web, amb la finalitat que la ciutadania tenguí la possibilitat d'emetre la seva opinió durant un termini adequat a la naturalesa de la matèria i, en tot cas, no inferior a deu dies.

La Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques, a l'article 133.1, primer incís, preveu que amb caràcter previ a l'elaboració d'un projecte de reglament, se substanciarà una consulta pública, contenint els apartats que s'indicaran tot seguit.

La consulta pública prèvia que es tramita versa sobre els aspectes que s'indiquen seguidament:

1. Els objectius de la norma

La present memòria té per objecte exposar els criteris, fonaments i contingut de la proposta de regulació relativa a la gestió agrícola i valorització dels efluents líquids i sòlids generats en les activitats vitivinícoles i oleícoles a les Illes Balears.

Aquesta iniciativa normativa respon a la necessitat de disposar d'un marc regulador específic que permeti una correcta gestió d'aquests efluents, la valorització dels mateixos per part de la pròpia indústria i del sector agrari, buscant criteris d'economia circular i prevenir els impactes ambientals associats a aquests efluents, especialment sobre l'aigua i el sòl, i garantir una gestió responsable, i sempre, buscant una solució ajustada i adaptada a la realitat territorial del sector a les Illes Balears i les limitacions que imposa el fet insular.

En aquest sentit, la proposta normativa, que es desenvoluparà mitjançant decret, pretén:

- Establir criteris tècnics per a la recollida, emmagatzematge, tractament i aplicació dels efluents com fertilitzant orgànic al sol.
- Fomentar la reutilització i valorització agrícola segura i controlada.

C. de la Reina Constança, 4
07006 Palma de Mallorca
Telèfon: 971 17 61 00

- Prevenir la contaminació difusa del sòl i de les aigües subterrànies.
- Adaptar les exigències normatives a la realitat productiva i territorial de les Illes Balears.
- Compatibilitzar les diferents normes estatals i autonòmiques d'acord amb la realitat de les condicions de la producció en un territori insular

En el procediment de tramitació de la iniciativa normativa es pretén contemplar una mesura provisional per a l'any 2025-2026, de manera que durant la campanya oleícola 2025-2026, les morques, les morques humides, les morques seques i les oliasses s'apliquin directament al sòl en terrenys gestionats pels centres productors o tafones, o pels seus socis; en aquesta campanya 2025-2026, les tafones hauran de registrar cada aplicació en el llibre de gestió de fertilitzants dins dels set dies següents, per ordre cronològic i en un termini màxim d'un mes; aquest registre haurà d'incloure les dades identificadores del centre productor, la quantitat de residus generats, la relació de parcel·les on s'han aplicat i la seva superfície, la dosi aplicada i la data de l'aplicació.

Aquesta excepció pretén aplicar-se fins a la publicació i entrada en vigor del decret autonòmic que regula la gestió agrícola i valorització dels efluents produïts en cellers i tafones, actualment en fase de redacció. Aquesta mesura es preveu amb la finalitat d'assegurar l'eficàcia de la regulació de la iniciativa normativa projectada, evitar buits normatius i garantir la continuïtat de les practiques agràries autoritzades, tot assegurant la protecció del medi ambient i la traçabilitat dels subproductes.

La memòria s'elabora amb la finalitat de facilitar la comprensió de la proposta, promoure la participació dels agents implicats i recollir aportacions que contribueixin a millorar el text normatiu abans de la seva aprovació definitiva.

2. La necessitat i l'oportunitat de l'aprovació de la norma. Justificació tècnica i ambiental

El Sòl de Mallorca és un sòl en general pobre amb contingut de matèria orgànica, per la qual cosa les explotacions agràries i ramaderes han buscat des de sempre la manera de corregir aquesta situació i sempre buscant tancar cicles productius incorporant els diversos subproductes o productes derivats de la pròpia activitat agrària. La nutrició sostenible dels sòls adquireix molta importància per al desenvolupament de l'activitat agrària. La incorporació al sòl de la pinyolada obtinguda dels processos d'elaboració de l'oli d'oliva o les restes del procés de premsatge del raïm per a la vinificació, han estat algunes de les actuacions que des de sempre han desenvolupat les explotacions agràries de les Illes Balears, al mateix temps que han permès la valorització dels subproductes dels cellers i tafones. Diverses recerques publicades han mostrat que l'aportació en quantitats moderades de pinyolada ajuda a millorar aquest contingut, millorant la fertilitat i la composició del sòl, i sobretot, no s'han mostrat efectes ambientals negatius.

No obstant, les activitats vitivinícoles i oleícoles generen efluent líquid i sòlid amb una elevada càrrega orgànica, que poden comportar impactes significatius sobre l'aigua, el sòl i la qualitat ambiental si no es gestionen adequadament. Aquests subproductes inclouen aigües del processat, vinasses, morques i altres residus derivats dels processos de fermentació, premsat i decantació que han de gestionar-se de manera adequada

El Reial Decret 1051/2022, de 27 de desembre, de nutrició sostenible de sòls, estableix unes certes condicions per a la valorització dels efluent del processament de l'oliva i la vinya, però al mateix temps, la Llei 3/2019 de 31 de març, Agrària de les Illes Balears, contempla, en el seu article 38 referit als productes derivats d'origen agrari, que tenen la consideració de tals, i no de subproductes o residus, els que s'obtenen en els processos agraris o agroalimentaris de transformació, la finalitat de la qual no sigui obtenir aquest producte i hagin a tenir un ús agrari, com els productes derivats de l'elaboració d'oli, de vi, de productes hortofructícoles, lactis i altres, inclosos els excedents i els rebutjos de la producció agrària o agroalimentària. També estableix que, en tot cas, s'hauran de respectar les limitacions relatives a quantitats i terminis d'aplicació de cada tipus de producte derivat, que es gestionaran en la pròpia explotació, tancant el cicle, o bé haurà de demostrar-se el seu destí final, i que reglamentàriament s'establiran les condicions d'ús agrari dels productes derivats de l'elaboració d'oli, vi i lactis, sense perjudici que també es puguin establir per a altres productes. En aquest mateix sentit, la Resolució de 4 de novembre de 2019, de la Secretaria General de Coordinació Territorial, per la qual es publica l'Acord de la Comissió Bilateral de Cooperació Administració General de l'Estat-Comunitat Autònoma d'Illes Balears, en relació amb la Llei 3/2019, de 31 de gener, Agrària de les Illes Balears, respecte a la controvèrsia suscitada en relació a l'article 38 de la Llei 3/2019, ambdues parts coincideixen en interpretar aquest precepte en el sentit que l'esment a «productes derivats d'origen agrari o agroalimentari» no constitueix una categoria nova dins de la normativa bàsica en matèria de residus, sinó que es refereix a aquells supòsits en què el legislador bàsic ha determinat tal consideració en els casos i amb l'extensió fixats en el Reial Decret 506/2013, de 28 de juny, sobre productes fertilitzants. Dit tot això, és oportú i pertinent el desenvolupament mitjançant decret, de les condicions tècniques concretes que determinin la compatibilitat de les normes.

En el cas de les Illes Balears, les circumstàncies de la insularitat impliquen limitacions concretes que fan absolutament necessària la cerca de maneres de compatibilitzar l'aplicació de les normes. La pressió sobre els recursos hídrics i la fragilitat dels ecosistemes insulars fan especialment rellevant la necessitat d'una regulació específica que permeti controlar i ordenar la gestió d'aquests efluent. Però al mateix temps, la petita dimensió de les explotacions de vinya i olivar, la pressió existent sobre el sòl rústic, i la inexistència d'indústries dedicades a la destil·lació d'alcohol, orujo o qualsevol indústria de tractament de morques en el territori autonòmic limita les opcions de gestió externa, fet que obliga a

contemplar alternatives de gestió agrícola o local, amb criteris de seguretat ambiental i seguiment documental.

A més, la normativa estatal i europea estableix requisits cada vegada més exigents en matèria de traçabilitat, reutilització i prevenció de la contaminació.

3. Els problemes que es pretenen solucionar amb la iniciativa. Limitacions actuals

A les Illes Balears no existeix actualment cap infraestructura industrial destinada a la destil·lació d'alcohol, orujo o qualsevol al processament de les morques procedents del procés d'elaboració de l'oli d'oliva.

Aquesta limitació estructural condiona les possibilitats de gestió externa d'aquest subproducte i obliga a contemplar alternatives de gestió *in situ* o en entorns agraris propers. Destacar també que els costos que haurien d'assumir les tafones per a la utilització de les morques en la generació de compost o per la seva valorització energètica a les instal·lacions existents, fan inviable econòmicament aquests usos.

D'altra banda, els cellers i les tafones de les Illes Balears es troben majoritàriament ubicades en zones rurals, en moltes ocasions allunyades dels nuclis urbans i de les infraestructures de sanejament municipal. Aquesta dispersió geogràfica dificulta la connexió a sistemes de depuració centralitzats i limita les opcions de gestió externa dels efluentes generats.

A causa de les limitacions infraestructurals descrites i de l'absència d'indústries específiques per al tractament de morques i d'altres subproductes oleícoles i vitivinícoles, la gestió agrícola, en molts de casos, és l'única alternativa viable per al tractament d'aquests efluentes. Aquesta gestió consisteix en l'aplicació controlada al sòl com a fertilitzant orgànic, sempre que es realitzi amb garanties ambientals, registre documental i en compliment de la normativa vigent, per a la qual cosa el projecte de Decret regularà el seu ús agrari a les Illes Balears.

4. Les possibles solucions alternatives, reguladores i no reguladores

La Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, a l'article 46.1, estableix que correspon al Govern exercir la potestat reglamentària en les matèries que li són pròpies mitjançant l'aprovació pel Consell de Govern de disposicions de caràcter general, en els termes que estableix l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears.

D'acord amb l'article 47, apartat 1, les disposicions reglamentàries adopten la forma de decret si son aprovades pel Govern o pel president. A l'apartat 2 es fa constar que els decrets son firmats pel president, o pel president i pel conseller o consellers competents en la matèria.

A l'article 48 s'estableix que les disposicions generals no poden vulnerar la Constitució, l'Estatut d'Autonomia ni les normes amb rang de llei, i s'ajusten a la següent jerarquia: primer, els decrets aprovats pel Consell de Govern o pel president; segon, les ordres dels consellers.

En l'elaboració de la iniciativa normativa projectada, cal atendre el següent marc normatiu de referència:

- Normativa europea:
 - Reglament (UE) 2019/1009 del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juny de 2019, pel qual s'estableixen disposicions relatives a la comercialització dels productes fertilitzants UE i es modifiquen els Reglaments (CE) núm. 1069/2009 i (CE) núm. 1107/2009 2003/2003.
 - Directiva 2000/60/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'octubre de 2000, per la qual s'estableix un marc comunitari d'actuació en l'àmbit de la política d'aigües.
- Normativa estatal:
 - Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular.
 - Reial decret 506/2013, de 28 de juny, sobre productes fertilitzants.
 - Reial decret 47/2022, de 18 de gener, sobre protecció de les aigües contra la contaminació difusa produïda pels nitrats procedents de fonts agràries.
 - Reial decret 1051/2022, de 27 de desembre, pel que s'estableixen normes per a la nutrició sostenible dels sòls agraris.
 - Reial decret 49/2023, de 24 de gener, pel qual s'aprova el Pla Hidrològic de la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears.
- Normativa autonòmica:
 - Llei 8/2019, de 19 de febrer, de residus i sòls contaminats de les Illes Balears.
 - Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears
 - Resolució, de 8 de juliol de 2025, per la qual s'aprova el Programa d'actuació a les zones declarades vulnerables per la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries de les Illes Balears.

Sobre la base de les anteriors previsions, la iniciativa normativa projectada es presenta en forma de Decret pel qual es regula la gestió agrícola i valorització dels efluents líquids i sòlids generats en les activitats vitivinícoles i oleícoles a les Illes Balears, el qual s'ha d'aprovar pel Govern, en el seu exercici de la potestat reglamentària; constituint, el nou Decret, l'instrument jurídic més adequat per a garantir la consecució dels objectius analitzats, en virtut del principi d'eficàcia.

Palma, en data de la signatura electrònica
El director general d'Agricultura, Ramadera i Desenvolupament Rural
Sr. Fernando Fernández Such

Govern de les Illes Balears

DOCUMENT ELECTRÒNIC

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

ADREÇA DE VALIDACIÓ DEL DOCUMENT

INFORMACIÓ DELS SIGNANTS

Signant

FERNANDO FERNANDEZ SUCH

Director General

Direcció General d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural

COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

Data signatura: 09-10-2025 12:35:55 GMT+0200

"Data signatura" és la data que tenia l'ordinador del signant en el moment de la signatura

Firma amb segell de temps: 09-10-2025 12:36:34 GMT+0200

METADADES ENI DEL DOCUMENT

Identificador: ES_A04026951_2025_h3b3l09fc89ec9si0tna24dm0jhuiip

Nom del document: Memòria_consulta_prèvia-signat__2025-1760006196939_.pdf

Versió NTI: <http://administracionelectronica.gob.es/ENI/XSD/v1.0/documento-e>

Tipus de document: Altres

Estat elaboració: Original

Òrgan: A04026951

Data captura: 09-10-2025 12:36:32 GMT+0200

Origen: Administració

Tipus de signatura: Pades

Pàgines: 6